

COĞRAFYA ÖĞRENMEYE YÖNELİK MOTİVASYON ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Study for Improving Motivation Scale of Secondary School Students in
Learning Geography

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fatih KAYA*

ÖZET

Bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik motivasyon düzeylerini ortaya koyan ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Siirt il merkezinde farklı okullarda öğrenim gören 314 (% 42) kız ve 431 (% 58) erkek olmak üzere toplam 746 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri literatür taraması ve ortaöğretim kademesi son sınıfta okuyan 10 öğrenciden “Coğrafya dersinde motivasyonunuzu arttırabilecek unsurlar” konulu yazdıkları kompozisyonun içerik analizine uygun olarak incelenmesi sonucunda oluşturulan ve daha sonra uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen 25 maddelik Coğrafya Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği’yle toplanmıştır. Toplanan bu veriler üzerinde açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda yapı geçerliği sağlanmış olan 22 madde son ölçekte yer almıştır. Ölçeğin İlgili alanına, Özgüvene, Bilgi edinmeye ve Performansa yönelik olmak üzere toplam dört faktör altında toplandığı tespit edilmiştir. Son halini alan ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Eğitimi, Motivasyon, Ölçek Geliştirme.

* Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. mefkaya@gmail.com

ABSTRACT

Purpose of this study is to improve the instrument that measures motivation scale of secondary school students in learning geography. Workgroup of this research consists of 314 female (42%) and 431 male (58%) in total 746 secondary school students, who study in 2012-2013 education year in various schools of Siirt city center. Data of the research was collected with a 25 point Motivation Scale that was formed through literature scanning and with content analytically competent examination of compositions of 10 students with subject "Factors that can increase our motivation in geography lesson"; and determined in accordance with expert opinions. An exploratory factor analysis is applied on the collected data. 22 points, whose structure validity was achieved as a result of analyze, took place in the scale. It was determined that the scale focused on total of 4 factors, which were called Interest Field, Self-Confidence, Knowledge acquisition and Performance. After the scale took its final shape, its Cronbach Alpha internal consistency coefficient was calculated.

Keywords: *Geography Education, Motivation, Development Scale.*

GİRİŞ

21. yüzyılda ulaşım ve haberleşme araçlarında yaşanan hızlı gelişmeler, dünyayı küresel bir köy haline getirerek, bireylerin yaşadığı alanı ve dünyayı anlamalarını ve anlamlandırmalarını sağlayan, diğer bir ifadeyle insan ve mekân ilişkilerini inceleyen bir bilim dalı (Doğanay ve Sever, 2011; Atasoy, 2010) olan coğrafyanın da önemini arttırmıştır. Dolayısıyla günümüz dünyasının karmaşık ilişkilerini anlamak, doğa ve insana ait çeşitli problemlere çözümler üretebilmek, sürdürülebilir bir geleceği tasarlayabilmek ancak coğrafya eğitimi ile doğru ve kalıcı olabilir (Öztürk, 2007: 43).

İnsanlık tarihi kadar eski olan coğrafyanın, bilim olarak önemsendiği gelişmiş ülkelerde coğrafya eğitimi ihtiyaçları karşılayabilecek şekilde, doğru yöntem ve araç-gereçlerle verilerek hak ettiği ilgi ve ciddiyeti bulmuştur. Gelişmekte olan ülkelerde ise coğrafya hala sıkıcı kavramlar ve şehir, göl, nehir isimlerini ezberleten bir ders olmaktan ileri gidememiştir (Demirci, 2010; Şengül, 2007). Türkiye’de ise coğrafya eğitimi; temel derslerden biri olarak birinci kademede Hayat ve Fen Bilgisi dersi ile başlamakta, ikinci kademede Sosyal Bilgiler dersi içerisinde ve ortaöğretimde bağımsız bir ders olarak verilmektedir (Taş, 2007; Turan, 2002). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, coğrafya eğitimi; ortaöğretim programlarının her zaman bir parçası olmasına rağmen, sürekli değişikliğe uğramıştır. 1980’li yıllara kadar, programlardaki içerikler, sadece Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun yayımlanmış olduğu Tebliğler Dergisinde duyurulan içerikler ile sınırlı kalmıştır. 1982 yılından sonra ise, coğrafya müfredatının her sınıf seviyesi için belirlenen içeriğe ilave olarak genel hedef ve amaçlar tespit edilmiş ve coğrafya ders kitapları bu kriterlere göre hazırlanmıştır. 2005 yılında ise, genel eğitimimizdeki değişime paralel olarak, ortaöğretim coğrafya müfredatı da değişmiş ve “Coğrafya Öğretim Programı-2005” başlığı ile yayınlanmıştır. Bu yeni program, coğrafya eğitimi sahasında yapılmış olan en kapsamlı eğitim-öğretim programı olarak görülmektedir (Taş, 2007).

Yeni öğrenme yaklaşımlarına göre, öğrenenlerin farklı ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini dikkate alan öğrenme ortamlarının hazırlanması etkin bir öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayacağı kabul edilmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin eğitim öğretim sürecinin etkin bir parçası olarak gerek konu içeriğine uygun planlamanın yapılmasında gerek etkin öğretim yöntemlerinin seçimi ve uygulanmasında gerekse öğretim sürecinde öğrencilerin etkin ve kalıcı bir öğrenmeyi gerçekleştirmelerinde etkin bir rol olarak kılavuzluk etmeleri en önemli hususların başında gelmektedir. Bu durumun gerçekleşebilmesi için öğrenme sürecinde öğrenme işinin çoğunun öğrenciler tarafından yapılmasını sağlayacak yöntem, etkinlik ve planların yapılması gerekmektedir (Şahin, 2010: 158).

Coğrafya eğitimi sürecinde öğretmenlerin, öğrencilere iyi şekilde organize edilmiş ve aktarılmış bir coğrafya öğrenimi deneyimi yaşatmak gibi bir mesleki sorumlulukları vardır. Bu, öğrencilerin gelecekteki yaşamlarında ihtiyaç duyacakları coğrafi perspektifi, bilgi, beceri ve değerleri kazanmalarını ile gelecekte girecekleri sınavlarda başarılı olabilmeleri için gereklidir (Öztürk, 2010: 39).

Öğrenme ile ilgili yapılan çalışmalar, bireylerde var olan ön fikirlerin, öğrenme sürecinde oldukça etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Akdeniz, Yıldız ve Yiğit, 2001). Dolayısıyla öğrenme sürecinde öğrencinin derse karşı olan motivasyonu hedeflere ulaşılması açısından önemli bir faktördür. Motivasyon; istekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavram (Cüceloğlu, 2011: 229); öğrenci ile öğrenilecek yeni davranış arasında psikolojik bir bağ kurabilme, öğrencinin ilgisini çekip onu öğrenme sürecine katabilme başka bir deyişle öngörülen davranışı başlatan veya geliştiren, devam etmekte olan bir faaliyeti ise belirli bir yöne kanalize eden bir süreç (Schunk, Pintrich ve Meece, 2009; Ağırbaş, Çelik ve Büyükkayıkçı, 2005; Hunt ve Morgan, 1995) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar doğrultusunda motivasyonun temelini oluşturan üç faktör şöyle sıralanabilir; insanın bir davranışta bulunmasını sağlama, davranışı yönlendirme ve sürdürme, bu davranışı yapmaktan dolayı özel bir mutluluk duyma (Tutar, Yılmaz ve Erdönmez, 2005).

Motivasyonu yüksek olan öğrenci derslere katılma, soru sorma, çalışmalara katılma gibi akademik alandaki çalışmalarda daha başarılı olmaktadır (Wolters ve Rosenthal, 2000). Motivasyon eksikliği ise okulda, öncelikle akademik başarının düşmesi ile kendini gösterir. Öğrenci etkinliklerde dikkatsizleşir, düşük notlar almaya başlar ve umursamaz tavırlar göstermeye başlar. Birey başarısız olup, değersizlik duygusu yaşamaktansa, denememeyi tercih eder. Motivasyon eksikliği ve yanlış tutumlar sonucunda başarısız olma kaygısı giderek daha çok yaşanmaya başlar. Yapılacak küçük yardımlar bile, birçok öğrencinin motive olması için yeterli olabilmektedir (Selçuk ve Güner, 2000). Birey, kolay öğrenmesi için motive edilmiş olmalıdır. Çünkü motivasyon öğrenmeyi kolaylaştıran önemli bir etmendir (Kaya, 2001). Motivasyonun iki önemli özelliği vardır: Birincisi, motivasyon kişisel bir olaydır. Birisini motive eden herhangi bir durum ya da olay başkasını motive etmeyebilir. İkincisi, motivasyon ancak insanın davranışlarında gözlenebilir (Koçel, 2011). Öğrencilerin okuldaki başarılarını ve akademik performanslarını etkileyen etmenlerin incelenmesi gerek eğitim sisteminin kalitesinin göstergesi olarak gerekse de eğitim politikalarındaki değişimlere neden olması açısından oldukça önemlidir (Alnabhan, Al-Zegoul ve Harwell, 2001). Bu noktada düşünüldüğünde, öğrencilerin coğrafya dersindeki başarılarını etkileyen etmenlerden biri de öğrencilerin coğrafya dersine yönelik motivasyonlarıdır. Dolayısıyla coğrafya dersinde öğrencilerin öğrenme sürecinde motivasyon düzeylerinin dikkate alınması oldukça yararlı olacaktır.

Bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik motivasyon düzeylerini ortaya koyan ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonunda geliştirilen ölçeğin, öğrencilerin coğrafya dersine yönelik motivasyon düzeylerini belirleme aşamasında öğretmenlere ve bu alanda çalışma yapacak akademisyenlere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiştir. Tarama modeli bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009: 16) çalışma modelidir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Siirt il merkezinde farklı okullarda öğrenim gören 314 (% 42) kız ve 432 (% 58) erkek olmak üzere toplam 746 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun sayısının belirlenmesinde Tavşancıl (2002), Comrey ve Lee'nin (1992) faktör analizi için verdiği ölçütler dikkate alınmıştır. Tavşancıl (2002), çalışma grubu büyüklüğünün ölçekteki madde sayısının en azından 5 katı olması gerektiğini belirtmiştir. Comrey ve Lee (1992) ise faktör analizi yapılacak bir çalışma grubunun büyüklük ölçütü; "50" çok kötü, "100" kötü, "200" orta, "300" iyi, "500" çok iyi ve "1000 ve fazlası" mükemmel olarak belirtilmiştir.

Madde Havuzu

Bu aşamada literatür taraması yapılarak benzer çalışmalarda (Koçakoğlu ve Türkmen, 2010; Ekici, 2009; Dede ve Yaman, 2008; Kara, 2008) kullanılmış olan ölçekler incelenmiş, ayrıca ortaöğretim kademesi son sınıfta okuyan 10 öğrenciden "*Coğrafya dersinde motivasyonunuzu arttırabilecek unsurlar*" konulu kompozisyon yazmaları istenmiştir. Araştırmacı tarafından, ilgili literatür taraması ve kompozisyonların içerik analizi sonucunda 44 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Ölçekteki maddelere ilişkin katılma düzeyini ifade etmek için 5'li Likert (*Kesinlikle Katılmıyorum "1", Katılmıyorum "2", Karasızım "3", Katılıyorum "4" ve Tamamen Katılıyorum "5"*) tipi dereceleme ölçeği kullanılmıştır.

Uzman Görüşü (Kapsam Geçerliği)

Madde havuzunda yer alan maddeler, üç uzman (eğitim uzmanı, coğrafya öğretmeni ve Türkçe öğretmeni) görüşüne sunularak maddelerin öncelikle kapsam geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda taslak maddeler bir ön elemeye tabi tutularak madde sayısı 33'e düşürülmüştür.

Deneme Çalışması

Uzman görüşü doğrultusunda belirlenen maddeler, ortaöğretim son sınıfında öğrenim gören 10 öğrenciye sunularak öğrencilerden anlamakta zorlandıkları maddeleri işaretlemeleri istenmiştir. İşaretlenen tüm maddeler, uzman görüşleri ve desteği doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve ölçek 25 maddeye düşürülerek uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Faktör Analizi ve Güvenilirlik Çalışması

Taslak ölçek 746 ortaöğretim öğrencisine uygulandıktan sonra açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, yapı geçerliği sağlanmış olan maddeler son ölçekte yer almıştır. Faktör analizi yapılarak son halini alan ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. İşlemler Spss 15 ortamında gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi ile ortaya konan yapının uygunluğunun test edilmesi amacıyla Lisrel 8.51 programı ile doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır

Faktörlerin Adlandırılması

Ölçeği oluşturan faktörler belirlendikten sonra, her faktörde yer alan maddelere ilişkin ifadelerden hareketle her faktör için uygun başlık belirlenmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

Analizler doğrultusunda elde edilen veriler; (i) Verilerin faktör analizine uygunluğunun değerlendirilmesi, (ii) Faktör deseninin belirlenmesi, (iii) Doğrulayıcı faktör analizi, (iv) Faktörlerin adlandırılması ve (v) Geliştirilen ölçeğin puan dağılımı, başlıkları altında verilmiştir.

Verilerin Faktör Analizi İçin Uygunluğunun Değerlendirilmesi

Çalışma grubundan elde edilen verilerin açımlayıcı faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi ile açıklanabilir (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012; Büyüköztürk, 2007; Karagöz ve Kösterelioğlu, 2008). Kaiser-Meyer-Olkin değerinin yüksek olması, ölçekteki her bir değişkenin, diğer değişkenler tarafından mükemmel bir şekilde tahmin edilebileceği anlamına gelir. Değerlerin sıfır ya da sıfıra yakın çıkması durumunda, korelasyon dağılımında, bir dağınıklık olduğu için bu değerlere dayalı olarak yorum yapılamaz. Kaiser-Meyer-Olkin testi sonucunda, değer 0.50'den düşük olması halinde faktör analizine devam edilemeyeceği yorumu yapılır (Çokluk ve ark., 2012: 207). Field (2000) de Kaiser-Meyer-Olkin testi için 0.50 değerinin alt sınır olması gerektiğini ve $KMO \leq 0.50$ için veri kümesinin faktörlenemeyeceğini belirtmiştir. Bu doğrultuda Barlett Testinin anlamlı ve Kaiser-Meyer-Olkin Testinin ise 0.50'den büyük çıkması beklenmektedir. Barlett Testi ve Kaiser-Meyer-Olkin testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeğinin Faktör Analizine Uygunluğuna İlişkin Veriler

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)		.94
Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği		
Barlett Testi	Ki-Kare	6860.679
	Sd	300
	Sig.	.000
Cronbach's Alpha		.921

($p < 0.01$)

Tabloda 1 de görüldüğü gibi KMO değeri .94 olarak tespit edilmiş ve bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi için "mükemmel" (Çokluk ve ark., 2012: 207) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Barlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde ki-kare ($X^2_{(300)}=6860.679$; $p < .01$) değerinin anlamlı olduğunu göstermektedir. Cronbach's Alpha değeri .921 olduğundan verilerin güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Büyüköztürk (2007) faktör yük değerinin .70 ve üzeri olmasının yeterli olacağını belirtmektedir. Bu bağlamda, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan

geldiğini ve değişkenler arasında faktör analizi yapmaya yeterli bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Faktör Deseninin Belirlenmesi

Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'nin faktör desenini ortaya koymak amacıyla faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi; döndürme yöntemi olarak da dik döndürme yöntemlerinden maksimum değişkenlik (varimax) seçilmiştir.

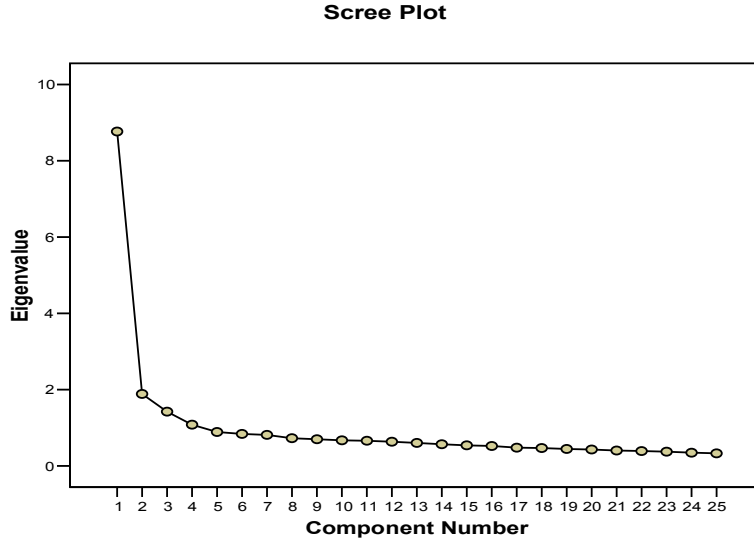
Faktör Sayısının Belirlenmesi

Maddeler arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilecek faktör sayısını belirleyebilmek için yamaç birikinti grafiği, özdeğer ve varyans yüzdelerinden yararlanılmıştır (Çokluk ve ark., 2012). Özdeğer ve varyans yüzdelerine ilişkin tablo ve yamaç birikinti grafiği aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'nin Faktör Yapıları (Döndürülmemiş Varyans Değerleri)

Faktör	Özdeğer	Varyans Yüzdesi	Toplam Varyans Yüzdesi
Faktör 1	8.767	35.070	35.070
Faktör 2	1.887	7.548	42.618
Faktör 3	1.423	5.692	48.309
Faktör 4	1.081	4.324	52.634

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda 25 madde için öz değeri 1'in üzerinde dört bileşen ve toplam varyansın % 35.070'ini birinci, % 7.548'ini ikinci, 5.692'sini üçüncü ve 4.324'ünü ise dördüncü bileşenin açıkladığı, toplam varyansa ise % 52.634 oranında katkı yaptığı tespit edilmiştir. Bu durum, yamaç birikinti grafiğinde de görülmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeğinin Faktör Sayısına İlişkin Yamaç Birikinti Grafiği

Dikey ekseninde özdeğerlerin yatay ekseninde ise faktörlerin yer aldığı yamaç birikinti grafiği incelendiğinde, yüksek ivmeli düşüşün beşinci noktadan sonra azaldığı görülmektedir. Birinci noktadan itibaren görülen iniş eğilimi varyansa yapılan katkı derecesinde noktalarla gösterilmektedir ve iki nokta arasındaki her aralık bir faktör anlamına gelmektedir (Çokluk ve ark., 2012). Beşinci noktadan sonra bileşenlerin varyansa yaptıkları katkı azalmakta ve ek varyansların katkılarının birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Özdeğer ve varyans yüzdeleri ile yamaç birikinti grafiğinden elde edilen veriler doğrultusunda analizin dört faktör için yapılmasına karar verilmiştir.

Faktör Maddelerinin Belirlenmesi

Ölçeğin faktör sayısı belirlendikten sonra maddelerin faktörlere dağılımı incelenmiştir. Maddelerin hangi faktörde güçlü korelasyonun olduğunu belirlemek için döndürülmüş bileşenler matrisi (rotated component matrix) oluşturularak maddelerin binişiklik ve faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılamadığı incelenmiştir (Tablo 3). Bir maddenin binişik olması için iki durumun gerçekleşmesi gerekir. Bunlardan birincisi, bir maddenin birden fazla faktörde kabul düzeyinin yüksek yük değeri vermesidir. İkincisi ise maddenin iki ya da daha fazla faktörde sahip olduğu yük değerleri arasında farkın .1'den küçük olmasıdır (Çokluk ve ark., 2012: 233). Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'nin faktör desenini ortaya koymak amacıyla yapılan açılımlı faktör analizinde, faktör yük değeri .32 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. Döndürülmüş Bileşenler Matrisi Tablosu

Maddeler	Döndürülmüş Faktör Yük Değerleri			
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Ö14	.725	.185	.210	.023
Ö16	.703	.155	.261	.136
Ö13	.679	.142	.155	.232
Ö15	.676	-.040	.164	.230
Ö18	.584	.288	.229	-.182
Ö17	.542	.159	.212	.299
Ö21	.462	.075	.192	.421
Ö25	.400	.333	.318	.394
Ö8	.057	.773	.153	.163
Ö7	.071	.684	.263	.169
Ö12	.269	.677	.089	.110
Ö19	.266	.673	.122	.228
Ö6	.059	.624	.280	.255
Ö5	.295	.257	.674	.054
Ö1	.190	.383	.639	.081
Ö4	.332	.284	.627	.048
Ö22	.069	.027	.570	.336
Ö3	.434	.088	.564	.078
Ö2	.218	.090	.549	.252
Ö23	.242	.285	.456	.201
Ö24	.176	.237	.389	.344
Ö10	.012	.246	.156	.730
Ö9	.177	.104	.294	.654
Ö11	.192	.169	.004	.649
Ö20	.114	.353	.184	.525

Tablo 3 incelendiğinde bütün maddelerin yük kabul düzeyinin (.32) yüksek değerde olduğu ve üç maddenin (21, 24 ve 25) ise binişik olduğu görülmektedir. 21. maddenin birinci faktörde .462 ve dördüncü faktörde .421 faktör yük değeri; 24. maddenin üçüncü faktörde .389 ve dördüncü faktörde .344 faktör yük değeri verdiği görülmektedir. 25. maddenin ise en fazla .400 ve en az .318 yük değerleri arasında bütün faktörlerde birbirine yakın yük değeri verdiği dikkat çekmektedir. 21. maddenin iki yük değeri arasındaki fark .41 (.462-.421), 24. maddenin iki yük değeri arasındaki fark .45 (.389-.344), 25. maddede değerlerin birbirine yakın olması ve her üç maddenin yük değerleri arasındaki farkın .1'den küçük olması bu maddelerin binişik olduğunu ve bu maddelerin tek bir özelliği ölçmediğini de göstermektedir. Bu maddeler analiz dışı bırakılmıştır. 21., 24. ve 25. maddelerinin analiz

dışı bırakılarak yapılan analiz sonucunda elde edilen faktör deseni, maddelerin faktör yük değerleri ve ortak varyansları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'nin Faktör Deseni (Dik Döndürme-Varimax)

Maddeler	Döndürülmüş Faktör Yük Değerleri				Ortak Faktör Varyansı (h^2)
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	
Ö16	.725	.136	.254	.170	.64
Ö14	.725	.185	.211	.005	.60
Ö15	.686	-.035	.165	.240	.53
Ö13	.668	.158	.164	.184	.53
Ö18	.575	.282	.238	-.192	.50
Ö17	.554	.150	.218	.328	.48
Ö8	.061	.776	.148	.156	.65
Ö7	.074	.695	.256	.140	.57
Ö12	.271	.678	.092	.100	.55
Ö19	.275	.676	.118	.217	.59
Ö6	.049	.637	.281	.224	.54
Ö5	.293	.248	.677	.052	.61
Ö1	.191	.380	.639	.078	.60
Ö4	.330	.287	.629	.038	.59
Ö22	.070	.041	.573	.330	.44
Ö2	.206	.100	.565	.247	.43
Ö3	.434	.106	.560	.052	.52
Ö23	.235	.295	.456	.184	.38
Ö10	.022	.254	.165	.749	.65
Ö11	.216	.165	-.001	.673	.53
Ö9	.168	.119	.319	.647	.56
Ö20	.100	.380	.211	.491	.43

Yapılan analiz sonucunda Ö16, Ö14, Ö15, Ö13, Ö18 ve Ö17. maddelerin birinci faktörde; Ö8, Ö7, Ö12, Ö19 ve Ö6. maddenin ikinci faktörde; Ö5, Ö1, Ö4, Ö22, Ö2, Ö3 ve Ö23. maddenin üçüncü faktörde ve Ö10, Ö11, Ö9 ve Ö20. maddelerin ise dördüncü faktör altında toplandığı görülmüştür (Tablo 4). Faktör yük değerlerinin; birinci faktör için .55 ile .73, ikinci faktör için .64 ile .78, üçüncü faktör için .46 ile .68 ve dördüncü faktör için .49 ile .75 arasında değiştiği görülmektedir. Faktör yük değerleri büyüklük açısından incelendiğinde, iki madde (23. ve 20. madde) dışında iyiden mükemmelere doğru nitelendirilebilir (Comrey ve Lee, 1992; akt. Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012:194).

Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'nde yer alan maddelerin ortak faktör varyanslarının .38 (22. madde) ile .64 (16. madde) arasında değiştiği görülmektedir.

Bu durum ortak faktör varyansın .20'den büyük olmasından hareketle değişkenler arasında homojenliğin olduğu şeklinde yorumlanabilir (Tabachnick ve Fidel, 2001; akt. Çokluk ve ark., 2012:240-241).

Analiz dışı bırakılan maddelerden sonra tekrarlanan analizde, faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkı Tabo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Analiz Dışı Bırakılan Maddelerden Sonra Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'nin Faktör Yapıları (Döndürülmüş Varyans Değerleri)

Faktör	Özdeğer	Varyans Yüzdesi	Toplam Varyans Yüzdesi
Faktör 1	3.374	15.338	15.338
Faktör 2	3.239	14.723	30.061
Faktör 3	3.061	13.915	43.977
Faktör 4	2.305	10.477	54.453

Tablo 5'de de görüldüğü gibi, faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkının birinci faktör için % 15.338, ikinci faktör için 14.723, üçüncü faktör için 13.915 ve dördüncü faktör için ise 10.447'dir. Belirlenen bu faktörlerin varyansa yaptıkları toplam katkının % 54.453 olduğu görülmektedir. Çok faktörlü desenlerde, açıklanan varyansın % 40 ile % 60 arasında olması yeterli olarak kabul edilebilir (Çokluk ve ark., 2012: 245).

Yapılan analizler sonucunda 22 madde ile son hali verilen ölçeğin alt boyutlarına ve tamamına ilişkin güvenilirlik analizleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Güvenilirlik İstatistiği

Faktör	Cronbach's Alpha
Faktör 1	.812
Faktör 2	.811
Faktör 3	.818
Faktör 4	.710
Toplam	.909

Tablo 6'da da görüldüğü gibi Faktör 1 için .812, Faktör 2 için .811, Faktör 3 için .818, Faktör 4 için .710 ve ölçeğin tamamı için (22 madde) .909 değerleri hesaplanmıştır. Bayram (2004) Cronbach Alpha değerinin güvenilirlik için 70'in üzerinde olmasının yeterli olduğunu belirtmektedir (Bayram, 2004: 128). Bu durum ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu da göstermektedir.

Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'ne ilişkin korelasyon matrisi Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği Alt Faktörlerinin Korelasyon matrisi

	F1	F2	F3	F4	Toplam
F1	1	.462*	.655*	.425*	.812*
F2		1	.578*	.513*	.797*
F3			1	.517*	.855*
F4				1	.743*
Toplam					.746*

(p<0.01)

Tablo 7’de de görüldüğü gibi Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği alt boyutları arasında ve toplam ölçekle pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar yapı geçerliliğine ilişkin kanıt olarak gösterilebilir.

Coğrafya öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeğinde yer alan 22 maddenin ayırddedicilik gücünü saptamak için madde analizi yapılmıştır. Ölçekte elde edilen toplam ham puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanarak alt ve üst % 27’lik dilimde yer alan grupların puan ortalamalarının t değeri hesaplanarak maddelerin ayırddedicilik güçleri elde edilmiştir. 22 maddeden oluşan testin ayırddedicilik gücüne ilişkin sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Madde Ayırddediciliğine İlişkin t-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	X	SS	Sd	t	p	Madde No	Grup	X	SS	Sd	t	p	
Ö1	Alt %27	3.08	1.20	400	-	16.77	Ö12	Alt %27	2.88	1.22	400	-	17.18	.000
	Üst % 27	4.65	.56					Üst % 27	4.56	.65				
Ö2	Alt %27	3.38	1.20	400	-	13.25	Ö13	Alt %27	2.80	1.28	400	-	17.09	.000
	Üst % 27	4.66	.66					Üst % 27	4.59	.76				
Ö3	Alt %27	2.92	1.22	400	-	17.52	Ö14	Alt %27	2.62	1.20	400	-	17.40	.000
	Üst % 27	4.60	.62					Üst % 27	4.41	.83				

Ö4	Alt %27	2.78	1.21	400	-20.77	.000	Ö15	Alt %27	3.10	1.40	400	-13.30	.000
	Üst % 27	4.72	.62					Üst % 27	4.60	.81			
Ö5	Alt %27	3.18	1.35	400	-16.08	.000	Ö16	Alt %27	2.97	1.29	400	-18.67	.000
	Üst % 27	4.78	.44					Üst % 27	4.78	.49			
Ö6	Alt %27	3.41	1.22	400	-13.97	.000	Ö17	Alt %27	3.30	1.26	400	-15.26	.000
	Üst % 27	4.72	.54					Üst % 27	4.76	.50			
Ö7	Alt %27	3.20	1.17	400	-14.21	.000	Ö18	Alt %27	2.38	1.25	400	-16.73	.000
	Üst % 27	4.60	.68					Üst % 27	4.22	.95			
Ö8	Alt %27	3.37	1.21	400	-13.29	.000	Ö19	Alt %27	3.31	1.21	400	-16.18	.000
	Üst % 27	4.63	.58					Üst % 27	4.79	.46			
Ö9	Alt %27	3.52	1.28	400	-13.04	.000	Ö20	Alt %27	3.76	1.30	400	-11.41	.000
	Üst % 27	4.79	.51					Üst % 27	4.86	.39			
Ö10	Alt %27	4.20	1.09	400	-8.82	.000	Ö22	Alt %27	3.99	1.25	400	-8.59	.000
	Üst % 27	4.92	.38					Üst % 27	4.82	.55			
Ö11	Alt %27	3.94	1.23	400	-9.83	.000	Ö23	Alt %27	3.50	1.18	400	-13.91	.000
	Üst % 27	4.84	.43					Üst % 27	4.71	.51			

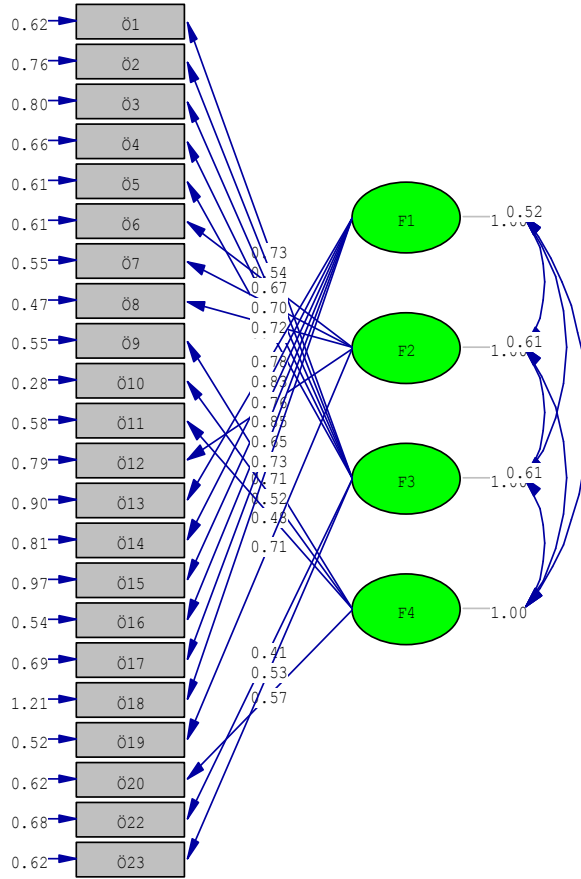
(p<0.05)

Alt ve üst gruplar arasında yapılan t testi sonucunda bütün maddeler .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi sonucu yapı geçerliliği doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Elde edilen modelin uygunluğu; RMSEA, GFI, AGFI, RMR, NNFI ve CFI uyum ölçütleri ile test edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, GFI'nin 0.93, AGFI'nin 0.92, Standardize edilmiş RMR uyum indeksinin 0.053, NNFI'nın 0.92, CFI'nın 0.93 olduğu tespit edilmiştir. GFI, AGFI, NNFI ve CFI indekslerinin 0.90'm üzerinde olması, RMR değerinin ise 0.08'in altında olması iyi uyuma karşılık gelmektedir (Marsh, Hau, Artelt, Baumert ve Peschar, 2006; Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., ve Müller, H.2003; Sümer, 2000).

Yapılan analizlerin ardından ortaya çıkan modele ait diyagram Şekil 2’de verilmiştir.

Chi-Square=594.36, df=203, P-value=0.00000, RMSEA=0.051

Şekil 2. Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeğine İlişkin Path Diagramı

Uyum indekslerinden elde edilen değerlere bakıldığında doğrulayıcı faktör analizi ile ortaya çıkan dört boyutlu ölçeğin kabul edilebilir bir nitelikte olduğu söylenebilir. Şekil 2’de de görüldüğü gibi maddelere ilişkin korelasyon katsayıları 0.41 ile 0.85 arasında değişmektedir. Ayrıca Chi-Square (X^2) değerinin 594.36, sd değerinin ise 203 olduğu görülmektedir. Bu değerleri birbirine oranlandığında X^2/sd (594.36/203) sonuç 2.93 çıkmıştır. Elde edilen sonucunda 3’ün altında olması uyumun mükemmel olduğu şeklinde yorumlanabilir (Çokluk ve ark., 2012). RMSEA incelendiğinde ise 0.051 düzeyinde bir uyum indeksi elde edildiği görülmektedir. RMSEA’nın 0.08’den küçük olması uyumun iyi olduğu şeklinde yorumlanabilir (Çokluk ve ark., 2012).

Doğrulamalı faktör analizi sonucunda elde edilen verilerden hareketle dört faktörden oluşan Coğrafya Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği'nin bir model olarak doğrulandığı söylenebilir.

Faktörlerin Adlandırılması

Faktörlerin içerdiği maddeler Tablo 8 de verilmiştir.

Tablo 9. Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'ndeki Maddelerin Faktörlere Göre Dağılımı

Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Faktör 1 <i>İlgi Alanına Yönelik</i>	Coğrafya biliminin konusu ilgimi çeker	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafyayla ilgili her türlü doküman ilgimi çeker	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Ünlü coğrafyacıları tammak isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafyayla ilgili yapılacak etkinliklerde rol almak isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Kitap seçerken coğrafya konulu kitapları tercih ederim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Faktör 2 <i>Özgüvene Yönelik</i>	Coğrafya güncel olayları içerdiği için ilgimi çeker	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya dersinden yüksek not alacağıma inanıyorum	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya dersinde konuşurken kendimden eminim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya derslerinde konular ister kolay ister zor olsun, bu konuları anlayabileceğimden eminim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya dersi sınavında başarılı olacağıma inanıyorum	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Faktör 3 <i>Bilgi Edinmeye Yönelik</i>	Coğrafya dersine katıldığımda kendime güveniyorum	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya bilimde yaşanan gelişmeler hakkında bilgi edinmek isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya dersinde öğretmenimin daha detaylı açıklama yapmasını isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Güncel coğrafi olayların neden ve sonuçlarını araştırmak isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafyayla ilgili birçok kaynağımın olmasını isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Arkadaşlarımla coğrafyayla ilgili bilgi alış verişi yapmak isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Faktör 4 <i>Performansa Yönelik</i>	Coğrafyayla ilgili daha fazla bilgi edinmek için ödev almak isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Okulda öğretilmeyen coğrafya konularını da öğrenmek isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya dersi sınavında en yüksek notu almak isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya dersi kitabındaki bütün soruları çözebilmeyi isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Faktör 4 <i>Performansa Yönelik</i>	Coğrafya dersiyle ilgili her türlü etkinliklerde en iyi olmayı isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Coğrafya dersinde kimsenin bilmediği sorulara cevap vermek isterim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]

Tablo 9 incelendiğinde Faktör 1 altında toplanan maddelerin *İlgi alanına*, Faktör 2 altında toplanan maddelerin *Özgüvene*, Faktör 3 altında toplanan maddelerin *Bilgi edinmeye* ve Faktör 4 altında toplanan maddelerin ise *Peformansa yönelik* olduğu tespit edilmiş ve bu doğrultuda adlandırılmıştır.

Geliştirilen Ölçeğin Puan Dağılımı

Coğrafya öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği'nde yer alan maddeler 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeğine göre hazırlanmıştır. Ölçekte 1-5 arasında dört aralık bulunmaktadır. Her aralığın puanlanması; aralık sayısının madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Yapılan işlem $4:5=0.80$ şeklinde formüle edilmiş ve elde edilen sonuçtan hareketle her aralığın 0.80 puanı kapsamı gerekmektedir. Puan aralığı aşağıda gösterilmiştir (Yenilmez, 2008):

- 1.00-1.80 aralığı: Hiç Katılmıyorum,
- 1.81-2.60 aralığı: Kısmen Katılıyorum,
- 2.61-3.40 aralığı: Kararsızım,
- 3.41-4.20 aralığı: Katılıyorum
- 4.21-5.00 aralığı: Tamamen Katılıyorum

Geliştirilen 22 maddelik ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puan aralıkları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Alt Boyutlar İlişkin Puan Aralıkları

Alt Boyut		Likert Maddeleri				
Faktör	Madde Sayısı	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Faktör 1	6	6-10.8	10.9-15.6	15.7-20.4	20.5-25.2	25.3-30
Faktör 2	5	5-9	9.1-13	13.1-17	17.1-21	21.1-25
Faktör 3	7	7-12.6	12.7-18.2	18.3-23.8	23.9-29.4	29.5-35
Faktör 4	4	4-7.2	7.3-10.4	10.5-13.6	13.7-16.8	16.9-20

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerin coğrafya dersine yönelik motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Ölçek toplam 22 maddeden oluşmaktadır.

Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin dört faktör altında toplandığı tespit edilmiş ve doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Birinci faktör ilgi alanına (Ö16, Ö14, Ö15, Ö13, Ö18, Ö17); ikinci faktör özgüvene (Ö8, Ö7, Ö12, Ö19, Ö6), üçüncü faktör bilgi edinmeye (Ö5, Ö1, Ö4, Ö22, Ö2, Ö3, Ö23) ve dördüncü faktör ise performansa yönelik (Ö10, Ö11, Ö9, Ö20) olarak adlandırılmıştır.

Ölçeğin toplamdaki Cronbach's Alpha değeri .909 ve alt boyutlarından; birinci faktör için .812, ikinci faktör için .811, üçüncü faktör için .818 ve dördüncü faktör için .71 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar ölçeğin güvenilirliğinin de yüksek olduğunu göstermektedir.

Geliştirilen ölçeğin alt boyutlarının birbiriyle ve toplam ölçek ölçekle pozitif yönde anlamlı ilişki göstermiştir. Bu durum yapı geçerliliğinin olduğunu göstermektedir.

Geliştirilen ölçek; (i) öğretmenlerin coğrafya öğretim süreçlerini düzenlemek amacıyla öğrencilerin motivasyon düzeylerini tespit etmede, (ii) Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin coğrafya dersine yönelik motivasyon düzeyleri üzerinde etkili olan çeşitli değişkenler kullanılarak yapılacak araştırmalarda, (iii) Başarı, öğrenme stilleri, öğrenmeye ilişkin tutum gibi alanlarda yapılacak olan ilişkiisel araştırmalarda, kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Ağırbaş, İ., Çelik, Y. ve Büyükkayıkçı, H.** (2005). Motivasyon Araçları ve İş Tatmini: Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Hastane Başhekim Yardımcıları Üzerinde Bir Araştırma. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 8 (3), 326-350.
- Akdeniz, A. R., Yıldız, İ. ve Yiğit, N.** (2001). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin İşık Ünitesindeki Kavram Yanılgıları. *Ç. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (20), 72-78.
- Alnabhan, M., Al-Zegoul, E. & Harwell, M.** (2001). Factors related to achievement levels of education students at Mu'tah University. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 26 (6), 593-604. (<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02602930120093913> adresinden 01.12.2012 tarihinde indirilmiştir)
- Atasoy, E.** (2010). *Genel Coğrafya*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Bayram, N.** (2004). *Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Büyüköztürk, Ş.** (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*, 7. baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.** (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Comrey, A. L., & Lee, H. B.** (1992). *A First Course in Factor Analysis*. (2th Edition), Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Cüceloğlu, D.** (2011). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş.** (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dede, Y. ve Yaman, S.** (2008). Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2 (1), 19-37.
- Demirci, A.** (2010). Coğrafyayı Yeniden Keşfetmek, (Ed. Ramazan Özey ve Ali Demirci), *Coğrafya Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar*. İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Doğanay, H. ve Sever, R.** (2011). *Genel ve Fizikî Coğrafya*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ekici, G.**(2009). Biyoloji Dersi Motivasyon Anketinin Türkçeye Uyarlanması. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 365, 6–15.
- Field, A.** (2000). *Discovering Statistics using SPSS for Windows*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.
- Hunt, D. S. & Morgan R. M.** (1995). The Comparative Advantage Theory of Competition, *The Journal of Marketing*, 59: 1-15. (sdh.ba.ttu.edu/R-A%20theory-JM95.pdf. adresinden 17.11.2012 tarihinde indirilmiştir)
- Kara, A.** (2008). İlköğretim Birinci Kademedeki Eğitimde Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 9 (2), 59-78.
- Karagöz, Y. ve Kösterelioğlu, İ.** (2008). İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Faktör Analizi Metodu ile Geliştirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 81-98.
- Kaya, Z.** (2001). Eğitimin Psikolojik Temelleri, (Ed. Özcan Demirel ve Zeki Kaya), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Koçakoğlu, M. ve Türkmen, L.** (2010). Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 229-245.
- Koçel, T.** (2011). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Marsh, H. W., Hau, K.T., Artelt, C., Baumert, J. & Peschar, J. L.** (2006). OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing*, 6 (4), 311–360. DOI:10.1207/s15327574ijt0604_1
- Öztürk, M.** (2010). Coğrafya Derslerinde Planlama (Ed. Ramazan ÖZEY ve Ali Demirci). *Coğrafya Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar*. İstanbul: Aktif Yayınevi.

- Öztürk, M.** (2007). Coğrafya: Gelişimi, İçeriği, Eğitimi, (Ed. Servet Karabağ ve Salih Şahin), *Kuram ve Uygulamada Coğrafya Eğitimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H.** (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-fit Measures. *Method of Psychological Research*. 8 (2), 23–74.
- Schunk D. H., Pintrich P. R. & Meece, J. L.** (2009). *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications: International Edition*. Prentice Hall: Pearson Education.
- Selçuk, Z. ve Güner, N.** (2000). *Sınıf İçi Rehberlik Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sümer, N.** (2000). Yapısal eşitlik modelleri: temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3 (6), 49-74.
- Şahin, S.** (2010). Coğrafya’da Çağdaş Öğretim Yöntemleri, (Ed. Ramazan Özey ve Süleyman İncekara), *Coğrafya Eğitiminde Kavram ve Değişimler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şengül, N.** (2007). KKTC’deki Liselerde Coğrafya Eğitiminde Öğrencilerin Coğrafya Dersine Olan İlgi ve Tutumları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tabachnick, B. G. ve Fidel, L. S.** (2001). *Using Multivariate Statistics (Fourth Edition)*. MA: Allyn and Bacon.
- Taş, H. İ.** (2007). *Coğrafya Eğitimi*. İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Tavşancıl, E.** (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Turan, İ.** (2002). Lise coğrafya derslerinde kavram ve terim öğretimi ile ilgili sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 67- 84.
- Tutar, H., Yılmaz, K. ve Erdönmez, C.** (2005). *İşletme Becerileri Grup Çalışması*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Wolters, C.A. & Rosenthal, H.** (2000). The Relation Between Students' Motivational Beliefs And Their Use of Motivational Regulation Strategies. *International Journal of Educational Research*, 33, 801–820.
- Yenilmez, K.** (2008). Open Primary Education School Students’ Opinions About Mathematics Television Programmes. *Turkish Online Journal of Distance Education – Tojde*, 9 (4), 176- 189.

Coğrafya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği Geliştirme Çalışması